

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ЕКОНОМІКАУ ТА БІЗНЕС-
АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Директор Інституту
технологій та права**

управління,

Зорька О. В.

(підпис)

« 03 » 09 20 19 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти

Бакалавр

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

2019 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Державним університетом інфраструктури та технологій

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.е.н. доц. Пилипенко О. В.,

ст. викл. Крищенко С. О.

Обговорено та рекомендовано до затвердження

Методичною радою факультету

“29” 08 2019 року, протокол № 1

Наскрізню програму практики розглянуто та схвалено на засіданні кафедри економіки, Економіка та бізнес-адміністрування

Протокол № 1, від 28.09. 2019 р.

Завідувач кафедри економіки, Економіка та бізнес-адміністрування

д.е.н., проф.

Яновська В. П.

ЗМІСТ

Вступ

1. Загальні положення щодо організації та проведення практики
2. Мета та завдання практики
3. Організація і керівництво практикою
4. Структура та зміст практик
5. Методичне забезпечення
6. Методи навчання
7. Методи контролю
8. Підведення підсумків практики

ВСТУП

Наскрізна програма практики розроблена на весь період навчання (з першого до випускного курсу) для студентів першого бакалаврського рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» згідно з ОПП 2016, 2017, 2018, 2019 рр.

Дана програма містить усі назви практик для студентів, починаючи з першого курсу і закінчуючи випускним. Вона відображає особливості практики для студентів Університету, які спеціалізуються в галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» та навчаються на денній і заочній формах, а також для тих, що мають після закінчення коледжів скорочений термін (програму) навчання (2 роки).

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практика студентів Університету, які опановують спеціальність 051 «Економіка», є невід'ємною складовою навчального процесу та здійснюється у відповідності з навчальним планом підготовки бакалавру.

Наскрізна програма практики розроблена для студентів університету факультету управління і технологій за спеціальністю 051 «Економіка» у відповідності з наказами та рішеннями Міністерства освіти і науки України та з Положенням про проведення практики в ДУІТ. Програма практики містить зміст, цілі і завдання всіх видів практики, методичне забезпечення, обов'язки керівників практики та студентів-практикантів. У програмі також подається порядок підведення підсумків, оформлення звітів і складання заліків про проходження практики.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проходження при одержанні необхідного (достатнього) обсягу практичних знань й умінь відповідно до освітнього рівня підготовки.

Метою практик є опанування студентами сучасних методів, форм організації та інструментарію їх майбутньої професії, формування у студентів практичних навичок прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Студент має закріпити набуті теоретичні знання з економіки; навчатись організовувати та планувати діяльність підприємства, досліджувати ринок, прогнозувати попит, організовувати укладання та контроль за виконанням угод і контрактів тощо.

Для забезпечення належної практичної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», нарощування обсягу їх професійних знань, умінь та практичних навичок, передбачені такі види практики та їх тривалість і послідовність:

Відповідно до ОПП 2016 року для студентів 2016 року вступу денної форми навчання передбачені такі види практики:

1. *Навчальна практика з інформатики* на у другому семестрі (на базі Університету в комп'ютерних класах);
2. *Виробнича (аналітична) практика* у шостому семестрі (на підприємствах);
3. *Виробнича (фінансово-економічна)* у восьмому семестрі (на підприємствах).

Таблиця 1.1 Види та тривалість практики студентів за ОПП 2016 р.
денної форми навчання

№	Вид практики	Семестр	Тривалість практики		База практики
			Кредити	Години	
1.	Навчальна практика з інформатики	2	2	60	ДУІТ, кафедра інформатики
2.	Виробнича (аналітична) практика	6	3	90	Комерційні підприємства, установи та організації
3.	Виробнича (фінансово-економічна)	8	4	120	Комерційні підприємства, установи та організації
Всього		х	11	330	-

Тривалість та строки проходження навчальної та виробничих практик можуть змінюватись згідно графіків навчального процесу та робочих навчальних планів.

Відповідно до ОПП 2018 року для студентів денної форми навчання передбачені такі види практики:

1. *Навчальний практикум з інформатики* у 2-му семестрі (на базі кафедри інформатики ДУІТ в комп'ютерному класі).
2. *Навчальний практикум зі спеціальності* у 4-му семестрі (на базі кафедри «Економіка, Економіка та бізнес-адміністрування» ДУІТ);

3. *Навчально-аналітичний практикум* у 6-му семестрі (на базі кафедри «Економіка, Економіка та бізнес-адміністрування» ДУІТ);

4. *Виробнича (фінансово-економічна) практика* студентів у 8-му семестрі (на базі комерційних підприємств, установ та організацій).

Таблиця 1.2 Види та тривалість практики відповідно до ОПП 2018 р. для студентів денної форми навчання

№	Вид практики	Семестр	Тривалість практики		База практики
			Кредити	Години	
1.	Навчальний практикум з інформатики	2	2	60	ДУІТ, кафедра інформатики
2.	Навчальний практикум зі спеціальності	4	2	60	ДУІТ, кафедра економіки, Економіка та бізнес-адміністрування
3.	Навчально-аналітичний практикум	6	2	60	ДУІТ, кафедра економіки, Економіка та бізнес-адміністрування
4.	Виробнича (фінансово-економічна)	8	3	90	Комерційні підприємства, установи та організації
Всього		x	9	270	-

Тривалість та строки проходження навчальних практикумів та виробничої практики можуть змінюватись згідно графіків навчального процесу та робочих навчальних планів.

Відповідно до ОПП 2019 р. для студентів денної форми навчання передбачені такі види практики:

1. Навчальна практика зі спеціальності у четвертому семестрі (на базі кафедри економіки, Економіка та бізнес-адміністрування);

2. Навчально-аналітична практика у шостому семестрі (на базі кафедри економіки, Економіка та бізнес-адміністрування);

3. Виробнича (фінансово-економічна) практика у 8-му семестрі (на базі комерційних підприємств, установ та організацій).

Таблиця 1.3 Види та тривалість практики відповідно до ОПП 2019 р.
для студентів денної форми навчання

№	Вид практики	Семестр	Тривалість практики		База практики
			Кредити	Години	
1.	Навчальна практика зі спеціальності	4	2	60	ДУІТ, кафедра економіки, Економіка та бізнес-адміністрування
2.	Навчально-аналітична практика	6	2	60	ДУІТ, кафедра економіки, Економіка та бізнес-адміністрування
3.	Виробнича (фінансово-економічна)	8	3	90	Комерційні підприємства, установи та організації
Всього		x	7	210	-

Тривалість та строки проходження навчальних практикумів та виробничої практики можуть змінюватись згідно графіків навчального процесу та робочих навчальних планів.

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практичної підготовки здобувачів рівня вищої освіти «Бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» є:

- оволодіння сучасними методами планування та аналізу господарської діяльності підприємства;
- формування на базі одержаних у навчальному закладі знань професійних умінь, навичок, необхідних для прийняття самостійних рішень у реальних ринкових умовах;
- виховання у майбутніх фахівців потреби систематично оновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;
- формування у майбутніх фахівців умінь та навичок практичної діяльності в умовах конкретних суб'єктів господарювання;
- обґрунтування пропозицій щодо впровадження інноваційних технологій виробництва та управління підприємством;
- систематичне оновлення та творче застосування набутих знань у практичній діяльності при вирішенні завдань, які постають при реалізації ключових функцій економічного аналізу та планування діяльності підприємства;
- формування творчого дослідницького підходу до практичної діяльності.

Завдання практичної підготовки здобувачів рівня вищої освіти «Бакалавр» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» передбачають:

- закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок і умінь, визначених освітньо-професійної програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Проходження **навчальної** практики зі спеціальності та навчально-аналітичної **практики (практикумів)** забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних *компетентностей*: (кодування відповідно до

Стандарту спеціальності 051 «Економіка», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №1244 від 13.11.2018 р.)

– *інтегральної*:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;

- *загальних*:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації;

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії;

Спеціальних / фахових:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Проходження навчальної практики (навчального практикуму) із спеціальності та навчально-аналітичної практики (практикумів) має забезпечувати отримання таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, поваги до різноманіття думок, індивідуальних та міжкультурних відмінностей людей.

Проходження **виробничої (фінансово-аналітичної) практики** забезпечує формування у здобувачів вищої освіти наступних *компетентностей*: (кодування відповідно до Стандарту спеціальності 051 «Економіка», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України №1244 від 13.11.2018 р.)

– *інтегральної*:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;

- загальних:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальних / фахових:

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів;

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Проходження виробничої (фінансово-економічної) практики має забезпечувати отримання таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, поваги до різноманіття думок, індивідуальних та міжкультурних відмінностей людей.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Проведення усіх видів практики студентів спеціальності «Економіка» регламентується Положенням про проведення практики студентів ДУІТ і наказами ректора.

Навчально-методичне керівництво студентами під час проходження ними певного виду практики забезпечують відповідні кафедри ДУІТ у терміни, що передбачені навчальним планом і графіками навчального процесу.

Розподіл студентів за об'єктами для проходження виробничої практики проводиться випусковою кафедрою і оформлюється наказами ректора.

Виробнича практика проводиться в ДУІТ та на підприємствах, які є юридичними особами різних форм власності і типів господарювання, що здійснюють виробничо-комерційну, торговельну, посередницьку, оптово-збутову діяльність. Базами практики можуть бути Економікаові служби виробничих підприємств різної галузевої приналежності з активною Економікаовою діяльністю, роздрібні, оптові, оптово-роздрібні підприємства і об'єднання, навчально-торговельні підприємства, відділи Економікау та збуту промислових підприємств і об'єднань, рекламні та рекламно-інформаційні агентства, на яких застосовуються прогресивні форми і методи Економічної, рекламної та комерційної роботи, впроваджуються прогресивні

технології організації праці та управління. Студенти заочної форми навчання, які працюють за фахом, а також студенти, що навчаються за індивідуальним планом у зв'язку з працевлаштуванням за фахом, можуть проходити практику за місцем роботи. В інших випадках місця і бази практики визначаються договорами, що укладаються університетом і підприємствами (організаціями), умовами контрактів, заявками підприємств, організацій.

За узгодженням з керівництвом вищого навчального закладу студенти можуть самостійно вибирати базу практики і пропонувати її для проходження практики. За відсутності договору на проведення практики студент може проходити практику на підприємстві, якщо університетом буде отримано лист з проханням направити його саме на це підприємство в терміни практики.

При підготовці спеціалістів за цільовими договорами з підприємствами (організаціями), бази практики передбачаються в цих договорах. У тих випадках, коли підготовка спеціалістів здійснюється за заявами фізичних осіб, бази практики забезпечуються Університетом або цими особами, що визначається умовами договору.

За наявності вакантних посад в організаціях-базах практики, які збігаються з переліком посад в кваліфікаційній характеристиці з підготовки бакалавра, рекомендується об'єднувати проходження практики з роботою на цих посадах. При цьому студент повинен у повній мірі виконати як програму практики, так і оформити всі необхідні документи в строки відповідно з навчальним планом.

Календарні періоди проведення практики на кожний навчальний рік визначаються графіком навчального процесу.

4. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КОЖНОЇ ПРАКТИКИ.

4.1. НАВЧАЛЬНИЙ ПРАКТИКУМ З ІНФОРМАТИКИ.

. Передбачено для студентів 2018 року вступу 1-курс, 2-семестр, 60 годин, в 2019 році.

Навчальний практикум з інформатики проходить на базі ДУІТ у класі персональних обчислювальних машин університету.

Мета навчального практикуму з інформатики є подальший розвиток, поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих ними при вивченні дисципліни «Інформатика», а саме робота з текстовим редактором MS Word, табличним процесором MS Excel MS, системою управління базами даних Access, поглиблення та вдосконалення методів роботи із сучасним програмним забезпеченням та системного підходу до розв'язування економічних задач з допомогою ПК.

Після завершення навчального практикуму з дисципліни студент повинен *знати*: шляхи автоматизації своєї фахової діяльності (пошук, накопичення і аналіз даних);

вміти: виконувати економічні розрахунки, досліджувати економічні системи засобами комп'ютерних технологій.

Основними *завданнями* навчальної практики є:

- набути навички використання прикладних систем обробки економічних даних та систем програмування для персональних комп'ютерів і локальних комп'ютерних мереж під час дослідження соціально-економічних систем та розв'язування завдань фахового спрямування;
- отримати поняття про системний підхід до задач економічного аналізу, контролю, планування та прийняття рішень та розв'язування їх з допомогою ПК.

4.2 . НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА(ПРАКТИКУМ) ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ..

.Передбачено:

для студентів 2018 року вступу 2-курс, 4-семестр, 60 годин, в 2020 році.

для студентів 2019 року вступу 2-курс, 4-семестр, 90 годин, в 2021 році.

для студентів 2020 року вступу 2-курс, 4-семестр, 90 годин, в 2022 році.

Навчальна практика зі спеціальності проходить на базі ДУІТ.

Мета навчального практикуму зі спеціальності є закріплення і практичне використання знань отриманих в результаті вивчення теоретичних курсів: Макроекономіка, Мікроекономіка, Статистика Економіка підприємства, Економіка.

Після завершення навчального практикуму з дисципліни студент повинен *знати*: алгоритм пошуку вторинної економічної та Економічної інформації, основні статистичні бази, англійські економічні терміни які використовуються в економетричних базах, методи обробки та подання інформації.

вміти:

Здійснювати пошук вторинної інформації в різних системах.

Інтерпретувати отриману інформацію.

Аналізувати економічні та Економікаові дані.

Знаходити в масивах даних необхідну інформацію

Дослідити динаміку економічних процесів.

4.3 НАВЧАЛЬНО-АНАЛІТИЧНА ПРАКТИКА(ПРАКТИКУМ).

Передбачено:

для студентів скор. 2019 року вступу 1-курс, 2-семестр, 90 годин, в 2020 році.

для студентів 2018 року вступу 3-курс, 6-семестр, 90 годин, в 2021 році.

для студентів скор. 2020 року вступу 1-курс, 2-семестр, 90 годин, в 2021 році.

для студентів 2019 року вступу 3-курс, 6-семестр, 90 годин, в 2022 році.

для студентів скор. 2021 року вступу 1-курс, 2-семестр, 90 годин, в 2022 році.

для студентів . 2020 року вступу 3-курс, 6-семестр, 90 годин, в 2023 році.

для студентів скор.. 2022 року вступу 1-курс, 2-семестр, 90 годин, в 2023 році.

Навчальна практика зі спеціальності проходить на базі ДУІТ.

Мета навчального практикуму зі спеціальности є закріплення і практичне використання знань отриманих в результаті вивчення теоретичних курсів: Економіка, Фінанси, Логістика, Ціноутворення та ін.

Після завершення навчального практикуму з дисципліни студент повинен *знати*: методи досліджень, збору первинної інформації, методологію фінансового аналізу компанії, техніку розробки анкет.

вміти:

Проводити збір первинної інформації.

Аналізувати економічну (планову та фактичну / звітну) інформацію.

Проводити аналіз фінансового стану підприємства.

Розробляти опитувальні листи.

Обробляти інформацію за допомогою комп'ютерних програм.

Будувати графіки та діаграми, що характеризують економічні (господарські) процеси.

4.4. ВИРОБНИЧА (АНАЛІТИЧНА) ПРАКТИКА .

Передбачено:

для студентів скор. 2018 року вступу 1-курс, 2-семестр, 1500 годин, в 2019 році.

Базами економічної практики виступають промислові підприємства, заклади роздрібної і гуртової торгівлі, будівельні підприємства, підприємства сфери послуг, заклади громадського харчування, банківські установи та інші юридичні особи, які активно застосовують економічну концепцію управління.

Мета виробничої (аналітичної) практики полягає у закріпленні теоретичних знань щодо економічного механізму функціонування підприємств, що застосовують Економічну концепцію управління, та оволодінні практичними вміннями і навичками майбутньої професії.

Основними завданнями виробничої економічної практики є:

- вивчення основних паспортних даних підприємства, його організаційної структури;
- оцінка макро- і мікросередовища підприємства;
- закріплення, систематизація та поглиблення фахових знань, набуття професійних умінь і навичок;
- розвиток умінь аналізувати конкретні виробничі ситуації і приймати рішення;
- оцінка економічної політики підприємства та її виконання;
- аналіз економічної ефективності використання ресурсів юридичної особи-бази практики;
- аналіз фінансового стану підприємства;
- аналіз системи показників рентабельності діяльності юридичної особи;
- аналіз чинників, що вплинули на економічну ефективність діяльності підприємства;
- збір інформації за темою науково-дослідної роботи і виконання індивідуального завдання наукового керівника;
- своєчасна підготовка звіту з практики та його захист.

4.5. ВИРОБНИЧА (ФІНАНСОВО-АНАЛІТИЧНА) ПРАКТИКА

Передбачено:

для студентів скор. 2018 року вступу 2-курс, 4-семестр, 150 годин, в 2020 році.

для студентів скор. 2019 року вступу 2-курс, 4-семестр, 150 годин, в 2021 році.

для студентів 2018 року вступу 4-курс, 8-семестр, 120 годин, в 2022 році.

для студентів скор. 2020 року вступу 2курс, 4-семестр, 120 годин, в 2021 році.

для студентів 2019 року вступу 4-курс, 8-семестр, 135 годин, в 2023 році.

для студентів скор. 2021 року вступу 2-курс, 4-семестр, 135 годин, в 2022 році.

для студентів . 2020 року вступу 4-курс, 8-семестр, 135 годин, в 2024 році.

для студентів скор.. 2022 року вступу 2-курс, 4-семестр, 135 годин, в 2024 році.

Базами практики студентів є підприємства, організації та установи різних форм власності, галузевої приналежності, організаційно-юридичної форми бізнесу, які використовують Економічну концепцію управління.

Метою виробничої (фінансово-економічної) практики студентів є ознайомлення безпосередньо на підприємствах з виробничим процесом, закріпити, поглибити та систематизувати знання і вміння, отримані при вивченні циклу теоретичних дисциплін, а також набути навички аналізу стану фінансово-економічної діяльності підприємства, самостійного вирішення окремих питань при розробці планів розвитку підприємства.

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких *завдань*:

- закріпити, систематизувати та поглибити знання з фаху, набути професійних умінь і навичок;

- розвинути вміння виконувати спеціальний Економікаовий аналіз діяльності юридичної особи-бази практики;
- комплексне вивчити Економічну діяльність суб'єкта господарювання у тісному взаємозв'язку з технікою, технологією, організацією, економікою та управлінням виробництвом;
- виконати фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства за певний період для виявлення резервів покращення фінансових результатів його роботи;
- аналізувати рівень ефективності управління підприємством;
- розробляти програму удосконалення Економічної діяльності підприємства;
- зібрати інформацію за темою науково-дослідної роботи, узагальнити та систематизувати її у відповідності із виданим завданням, виконати індивідуальне завдання;
- своєчасно підготувати та захистити звіт з практики.

В результаті практики студент повинен *знати*:

- організаційну та виробничу структуру підприємства, його функціональних підрозділів;
- законодавчі та нормативні акти, які регламентують Економічну діяльність фірми;
- цілі та завдання економічних підрозділів (планування, ціноутворення тощо);
- взаємозв'язки планово-економічного відділу з іншими підрозділами;
- організацію Економічної діяльності на внутрішніх і зовнішніх ринках;
- механізм реалізації елементів комплексу Економіки;
- методику проведення аналізу Економічної діяльності фірми.

Студент повинен *вміти* стосовно вітчизняних і зарубіжних ринків:

- організувати збір інформації для оцінки Економічної діяльності підприємства;
- розробляти плани Економічної діяльності;

- складати звіти, акти, довідки щодо результатів Економічної діяльності;
- укладати угоди і контракти з вітчизняними та зарубіжними контрагентами, що торкаються збутової діяльності;
- проводити аналіз стану Економічної діяльності;
- проводити Економікаові дослідження, використовуючи різні його види та методи;
- визначати стан конкуренції на ринку;
- правильно оцінювати кон'юнктуру ринку;
- обґрунтовувати шляхи покращення Економічної діяльності суб'єкта господарювання.

5.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Наскрізню програму практики.
- Робочу програму практики.
- Підручники і методичні посібники з курсів, знання за якими закріплюються в процесі практики.
- Спеціальну літературу, необхідну для виконання індивідуальних завдань.
- Внутрішню документацію баз практик.
- Нормативні документи.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

В процесі проведення практики використовуються наступні методи навчання: практичні заняття, лабораторні заняття, семінари, індивідуальні консультації керівника, виробничий інструктаж, консультації фахівців організацій і підприємств, самостійна робота студента з літературними джерелами, внутрішньою документацією підприємства, ресурсами Інтернет, освоєння безпосередніх трудових функцій на підприємствах та організаціях..

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль студента за проходженням практики в повному обсязі, згідно з програмою і календарним графіком, здійснюється керівниками практики. Щодобовий поточний контроль за проведенням практики здійснює керівник практики від виробництва, який наглядає за веденням табеля обліку робочого часу студентів, виконанням робіт по робочому графіку і програмі, за станом трудової дисципліни, якістю складання звітів. Керівники практики від Університету під час її проведення періодично перебувають на базах практики і також здійснюють контроль студентів-практикантів за всіма параметрами.

В разі, якщо студент порушив правила внутрішнього трудового розпорядку, на нього накладається дисциплінарне стягнення наказом начальника підприємства (організації, установи), з обов'язковим повідомленням на ім'я ректора Університету.

В кінці практики керівник від виробництва перевіряє щоденник, звіт, вносить в них виправлення, складає на кожного студента відгук – надає коротку характеристику, відмічає ступінь виконання програми практики, оволодіння виробничими навичками, відношення до роботи, рівень дотримання трудової дисципліни. Звіт студента та щоденник з відгуком керівника практики від виробництва засвідчуються підписом керівника і печаткою підприємства.

Керівник практики від Університету узагальнює підсумки проходження практики і розробляє заходи по її удосконаленню.

Під час проходження студентами виробничої практики здійснюється поточний та підсумковий контроль виконання окремих завдань, розділів і всієї програми практики в цілому. Поточний контроль режиму праці кожного студента здійснює керівник практики від виробництва шляхом ведення таблицю виходів на роботу, оцінювання результатів виконання всіх розділів програми практики, перевіркою поточних записів у робочому зошиті та щоденнику.

У робочому зошиті студент повинен фіксувати результати вивчення документації, навчальної, довідкової і нормативної літератури, виконання практичної роботи, зауваження і пропозиції тощо. В подальшому ці записи використовуються для написання звіту. У щоденнику записуються основні короткі відомості у календарному порядку про виконану роботу, її обсяги, теми і терміни проведення занять, бесід і екскурсій на підприємстві.

Будь-які порушення під час проходження виробничої практики (техніки безпеки, трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку, у побуті тощо) фіксуються керівниками практики від виробництва або університету і відображаються у відгуках про роботу практиканта у щоденнику. Про них повідомляється в установленому порядку у відділ практики університету.

Керівник практики від університету контролює виконання студентами програми практики під час відряджень на бази практики або шляхом отримання інформації засобами зв'язку з базою практики.

Підсумковим контролем є залік з практики у вигляді захисту звіту, під час якого перевіряються набуті знання і вміння. Після отримання затверджених печаткою підприємства характеристики і рецензії за підписом керівника з бази практики студент, згідно з графіком, до закінчення терміну практики подає звіт на кафедру для реєстрації та перевірки керівником від університету.

Керівник практики від кафедри розглядає і оцінює звіт студента. У разі суттєвих відхилень виконаного звіту від вимог його повертають для доопрацювання. Захист звіту з практики приймає керівник практики від університету. Студент готує до захисту доповідь, основні узагальнення та пропозиції, що містяться у звіті. За результатами захисту виставляється оцінка, яка фіксується на титульному аркуші звіту, у відомості й заліковій книжці студента.

Звіт після захисту передається на збереження до архіву університету.

9. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ.

Після закінчення терміну проходження практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання згідно з календарним графіком.

Підсумки практики проводяться шляхом складання заліку (з диференційованою оцінкою). Керівник практики від Університету приймає залік у студентів в останній день практики.

Перед заліком студент подає звіт з практики, щоденник, робочі матеріали (форми фінансової та статистичної звітності, бланки, розрахунки тощо). При оцінюванні результатів практики застосовується комплексна система оцінювання. На заліку враховується якість відповіді студента, оформлення звіту, оцінка керівника від виробництва. Після здачі заліку звіт з практики та щоденник передається на кафедру.

Оцінка за практику вноситься в Відомість обліку успішності та в Залікову книжку студента за підписом викладача-керівника практики від Університету; характеризує успішність студента і враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатами підсумкового контролю.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, отримав незадовільний відгук на базі практики або незадовільну оцінку при

складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул за рахунок студента або відраховується з Університету.

Підсумки практики розглядаються на засіданні кафедри із заслуховуванням звітів керівників від Університету.